

SISEMINISTEERIUM

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium

Teie: 11.06.2026 nr JDM/26-0706/-1K

Meie: 26.06.2026 nr 1-7/186-2

Vabariigi Valitsuse 1. märtsi 2018. a määruse nr 19 „Kinnipeetavate, vahistatute, arestialuste ja kriminaalhooldusaluste andmekogu põhimäärus“ muutmine

Justiits- ja Digiministeerium esitas Siseministeeriumile kooskõlastamiseks Vabariigi Valitsuse 1. märtsi 2018. a määruse nr 19 „Kinnipeetavate, vahistatute, arestialuste ja kriminaalhooldusaluste andmekogu põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu. Siseministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega:

1. Eelnõu § 1 punkt 1 – Rahandusministeeriumi arveldussüsteemist saadavad andmed

Palume täpsustada nii määruse sõnastust kui ka seletuskirja, et oleks üheselt selge, milliste isikute kohta ja milliseid andmeid on õigus vangiregistrisse kanda.

Eelnõus kasutatakse väljendit „**krediidiasutuste andmed isiku rahaliste vahendite kohta**“, kuid selline sõnastus on võrreldes volitusnormiga liiga lai. Vangistusseadus (edaspidi *VangS*) § 53 lõike 1 punkt 3 (Riigikogu menetluses oleva eelnõu kohaselt muudetud sõnastuses) käsitleb üksnes **isikuarvet**, mille regulatsioon tuleneb VangS §-st 44. Tegemist on vangla poolt peetava isikuarvega ning seadus ei anna alust laiendada regulatsiooni kõigile isikutele, kelle andmeid vanglateenistus võib töödelda. Määruses kasutatud mõiste „**isik**“ võimaldab grammatilise tõlgenduse järgi hõlmata ka isikuid, kelle suhtes isikuarve regulatsioon ei kohaldu (näiteks kriminaalhooldusaluseid või muid vanglaga seotud isikuid). Asjaolu, et määruse lisas on andmekogu kirjelduses viidatud üksnes kinnipeetavale ja vahistatule, ei kõrvalda määruse normiteksti ebaselgust.

Kuna seaduse tasandil kasutatakse kavandatavates VangS § 53 lõike 1 punktides 20–22 isikuarvega seotud terminoloogiat ning VangS § 44 reguleerib isikuarvet üksnes kinnipeetava suhtes, ei peaks määrus isikute ringi iseseisvalt laiendama ega kitsendama. Leiame, et õigusselguse huvides tuleks määruse tekst siduda vahetult seaduses sätestatud andmekategooriatega või kasutada seadusega samasugust terminoloogiat.

Palume täpsustada ka andmekoosseisu kirjeldust. Praegune sõnastus kirjeldab eeskätt tehnilist andmevahetuse kanalit (Rahandusministeeriumi arveldussüsteemi kaudu), kuid ei näita, milliseid konkreetseid andmeid registrisse kantakse. Isikuandmete töötlemise eesmärgipärasuse ja õigusselguse põhimõttest (IKÜM artikli 5 lõike 1 punkt b) tulenevalt peab määrusest olema üheselt arusaadav, milliseid seadusega lubatud andmekategooriaid konkreetselt töödeldakse.

Väljend „**krediidiasutuste andmed isiku rahaliste vahendite kohta**“ võib jätta mulje, et vanglateenistusel on õigus saada teavet isiku üldise varalise seisuga või pangakontodel olevate rahaliste vahendite kohta. Selline tõlgendus ületaks aga volitusnormi piire.

VangS võimaldab registrisse kanda üksnes isikuarve pidamisega seotud andmeid, sealhulgas isikuarvele laekunud summasid, töötasu, nõuete täitmist, sisseoste ja teenuste kasutamist. Seadusest ei tulene õigust koguda või töödelda isiku vanglaväliste pangakontode või muu finantsseisuga kohta käivaid andmeid.

Seetõttu palume sõnastada määruse regulatsioon selliselt, et see kajastaks üksnes seaduses sätestatud andmekategooriaid ega looks ekslikku muljet vanglateenistuse ulatuslikumast juurdepääsuõigusest krediidiasutuste andmetele.

2. Elektroonilise valve andmete säilitamise regulatsioon

Palume täiendavalt hinnata määruse lisa 1 punktides 1.5.21, 16.5.3 ja 16.7.4 kavandatud säilitustähtaja kehtestamise õiguslikku alust.

Eelnõuga nähakse ette, et elektroonilise valve seireandmeid, määratud seadme andmeid ja valvekeskuse kontaktandmeid säilitatakse ühe aasta jooksul ning andmed kustutatakse kalendriaasta põhiselt.

Seletuskirja kohaselt on selline eriregulatsioon vajalik andmete minimaalsuse põhimõtte järgimiseks, säilitades üksnes need andmed, mis on vajalikud võimalike vaidluste või rikkumiste hilisemaks kontrollimiseks. Samuti selgitatakse, et nimetatud andmed sisaldavad teavet selle kohta, kas isik on elektroonilise valve all, milline seade talle on määratud ning millised on tema liikumisandmed. Sisuliselt on tegemist isikuandmetega, mille säilitamise tähtaeg kujutab endast isikuandmete töötlemise olulist tingimust ning peab tuginema seadusest tulenevale volitusnormile.

Kuigi määrusega võib teatavatel juhtudel seaduses sätestatud andmete säilitamise regulatsiooni täpsustada, on see võimalik üksnes juhul, kui seadus annab ministrile selleks selgesõnalise volituse. Käesoleval juhul VangS § 5¹ lõige 3 sellist volitusnormi ei sisalda. Seetõttu puudub Siseministeeriumi hinnangul määrusega eraldi säilitustähtaja kehtestamiseks piisav õiguslik alus ning määrus ei saa kehtestada andmete säilitamise osas seadusest erinevat regulatsiooni. Kui seadusandja peab vajalikuks elektroonilise valve andmete säilitamise erisusi, tuleks vastav volitus või säilitustähtaja regulatsioon sätestada seaduse tasandil.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister